

Πρεσβεία της Ελλάδας στην Τιφλίδα
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ 2020

*Συντάκτρια: Δέσποινα Δαουτάκου
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄*

-Τιφλίδα, Νοέμβριος 2020-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά.....	4
A.2 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς.....	5
Οικονομικός αντίκτυπος πανδημίας κορωνοϊού (covid-19). Πρόσφατες προβλέψεις για οικονομία Γεωργίας.	7
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	10
B.1 Θεσμικό πλαίσιο επιχειρηματικής/επενδυτικής δραστηριότητας.....	10
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών	11
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας.....	12
B.1.3 Τραπεζικό σύστημα- πιστώσεις προς επιχειρήσεις.....	12
B.1.4 Καθεστώς ιδιοκτησίας	13
B.1.5 Εργασιακό καθεστώς.....	14
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Γεωργίας.....	15
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα	15
Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	16
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	17
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων	17
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων	18
Γ.4. Δασμοί - Ειδικότεροι φόροι.....	18
Γ.5 Ελεύθερες Βιομηχανικές Ζώνες.....	19
Γ.6. Ζώνες για δραστηριότητες Επικοινωνιών/Πληροφορικής (Virtual zone).....	19
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	20
Δ.1 Κίνητρα Επενδύσεων	20
Φορολογικά κίνητρα-καθεστώς διεθνούς εταιρείας (international company regime) ...	22
Δ.2. Ιδιωτικοποιήσεις.....	23

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα Γεωργίας	23
Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	25
ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	26
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	29

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά

Πληθυσμός (2019)	3,71 εκατομμύρια
Πρωτεύουσα Τιφλίδα- πληθυσμός πόλης	1,18 εκ.
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (δολ. ΗΠΑ) 2019	4.763
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με όρους αγοραστικής δύναμης PPP (δολ. ΗΠΑ) 2019	12.227
Ημερομηνία έναρξης & λήξης οικονομικού έτους	1η Ιανουαρίου- 31η Δεκεμβρίου

Πηγή: Γεωργιανή στατιστική υπηρεσία

Η Γεωργία γεωγραφικά βρίσκεται στο σταυροδρόμι μεταξύ Δυτικής Ασίας και Ανατολικής Ευρώπης βρέχεται από τον Εύξεινο Πόντο και γειτνιάζει στα βόρεια με τη Ρωσία, στο νότο με την Τουρκία και την Αρμενία, και νοτιοανατολικά με το Αζερμπαϊτζάν.

Διαθέτει ακτογραμμή 310 χλμ. στον Εύξεινο Πόντο, με σημαντικότερους λιμένες το Βατούμι και το Πότι.

Η οικονομία της Γεωργίας είναι μικρή με κατά κεφαλήν ΑΕΠ περίπου 12.227 δολ. (σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης/ purchasing power parity) και συνολικό πληθυσμό περίπου 3,7 εκ. Εκ των 3,71 εκ. πληθυσμού στη χώρα, 2,18 εκ. διαβιεί σε αστικές περιοχές και 1,54 εκ. στην ύπαιθρο.

Πρωτεύουσα της Γεωργίας είναι η Τιφλίδα. Άλλες σημαντικές πόλεις είναι (στοιχεία Geostat για τον πληθυσμό 2019): Κουταΐσι (138 χιλ. κάτοικοι), Βατούμι (166 χιλ. κάτοικοι), Ρουστάβι (128 χιλ. κάτοικοι), Πότι (41 χιλ. κάτοικοι).

Η Γεωργία κατατάχθηκε 7η στην κατάταξη της Παγκόσμιας Τράπεζας "Doing Business 2020" που μετρά τους δείκτες επιχειρηματικού περιβάλλοντος μεταξύ 190 χωρών. Συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, η κατάταξη της Γεωργίας υποχώρησε μία θέση. Ειδικότερα με βάση την Έκθεση, η Γεωργία είχε συνολική επίδοση 83,7 βελτιωμένη κατά 0,2 μονάδες συγκριτικά με το προηγούμενο έτος με την καλύτερη επίδοση να σημειώνεται στον δείκτη έναρξης επιχείρησης. Σε επιμέρους βασικούς δείκτες Γεωργία έλαβε 21η θέση όσον αφορά τη διαδικασία οικοδομικών αδειών, 15η στην πρόσβαση σε πιστώσεις, 64η στην επίλυση πτωχεύσεων, 5η στην καταχώριση ακινήτων, 45η στο διασυνοριακό εμπόριο και 12η στην επιβολή συμβάσεων.

A.2 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

Βασικά οικονομικά μεγέθη Γεωργίας

	2015	2016	2017	2018	2019
Ονομαστικό ΑΕΠ δισεκ. USD	14.9	15.1	16.2	17.6	17.7
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ	3,00%	2.9%	4.8%	4.8%	5.1
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (USD)	4013	4062	4359	4722	4763
Ανεργία	14.1%	14.0%	13.9%	12.7%	11.6%
Πληθωρισμός στα τέλη περιόδου %	4.9%	1.8%	6.7%	1.5%	7.0%
Δημοσιονομικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-2.3	-2.7	-3	-2.1	-2
Χρέος δημοσίου τομέα (% ΑΕΠ)				41.3	42.7
Ακαθάριστο εξωτερικό χρέος / % ΑΕΠ	102.4%	105.2%	106.6%	101.2%	105.0%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών % ΑΕΠ				- 6,8	- 5,1
Συναλλαγματικά αποθέματα (δισεκ. USD)	2.5	2.8	3.0	3.3	3.5
ΑΞΕ/ % ΑΕΠ	11.6%	10.9%	12.1%	7.2%	7.1%
Βασικό επιτόκιο (κατά το μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους)				7,00	9
Συναλλαγματική ισοτιμία λάρι-ευρώ (στις 31/12 του έτους)				3,0701	3,2095
Συναλλαγματική ισοτιμία λάρι-δολ.				2,6766	2,8677

Πηγές: National Bank of Georgia, Geostat, IMF

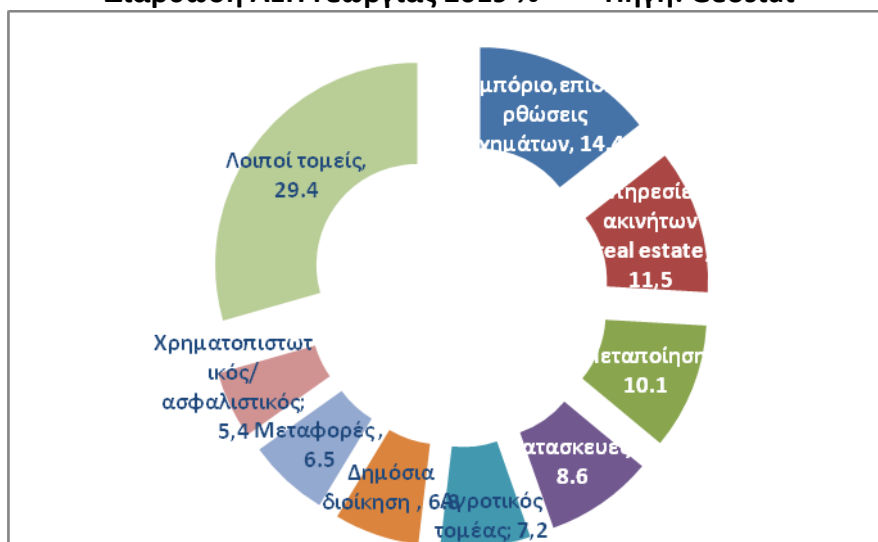
Σύμφωνα με στοιχεία της Geostat, ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2019 ανήλθε σε 5,1% ανήλθε σε 4,7% έναντι 4,8% το προηγούμενο έτος, ενώ το ποσοστό μεταβολής του αποπληθωρισμένου ΑΕΠ ανήλθε σε 6,6%. Το ονομαστικό ΑΕΠ ανήλθε σε 17,7 δισεκ. δολ. το 2019.

Δυναμικότεροι κλάδοι της οικονομίας το 2019 από πλευράς πραγματικής αύξησης της προστιθέμενης αξίας, ήταν οι τομείς: χονδρικού και λιανικού εμπορίου- επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων (7,4%), τέχνες/ψυχαγωγίας (14,3%), πληροφορικής &

επικοινωνιών (15,2%), φιλοξενίας και εστίασης (8,9%), υγείας & κοινωνικών υπηρεσιών (9,6%) και εκπαίδευσης (8,8%).

Διάρθρωση ΑΕΠ Γεωργίας 2019 % Πηγή: Geostat

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε σε 7% στα τέλη του 2019, σημαντικά υψηλότερα από τον στόχο του 3% της Κεντρικής Τράπεζας, εξαιτίας της διολίσθησης του λάρι το δεύτερο εξάμηνο του έτους και την επιδείνωση των οικονομικών προσδοκιών.

Το εθνικό νόμισμα της Γεωργίας λάρι σημείωσε διολίσθηση σε ονομαστικούς και πραγματικούς όρους έναντι του δολαρίου (κατά 7,9% και 5,3% αντίστοιχα τον Δεκέμβριο του 2019 συγκριτικά με τον Δεκέμβριο του 2018).

Το επίπεδο ανεργίας το 2019 σύμφωνα με στοιχεία της Geostat μειώθηκε κατά 1,1% και ανήλθε στο 11,6%, που συνιστά ιστορικό χαμηλό. Η μείωση της ανεργίας εντούτοις δεν σχετίζεται με αύξηση του αριθμού θέσεων εργασίας αλλά με μείωση του εργατικού δυναμικού. Ειδικότερα, το 2019, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελούσε το 62,9% του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας (ηλικίας 15 ετών και άνω) έναντι ποσοστού 63,9% το 2018. Συγκριτικά με το 2019, τόσο το ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας όσο και το ποσοστό απασχόλησης μειώθηκαν κατά 1 και 0,2 % αντίστοιχα.

Σύμφωνα με στοιχεία της Geostat, το μέσο μηνιαίο εισόδημα ανά νοικοκυριό ανήλθε σε 1.175 λάρι Γεωργίας (περίπου 410 δολ.), ενώ το μέσο μηνιαίο κατά κεφαλή εισόδημα σε 336 λάρι Γεωργίας (περίπου 117 δολ.).

Βασικές πηγές εισοδήματος για τους πολίτες της Γεωργίας, ήταν η μισθωτή εργασία σε ποσοστό 48,7%, οι συντάξεις/επιδόματα σε ποσοστό 19%, η αυταπασχόληση σε ποσοστό 11,4%, η πώληση γεωργικών προϊόντων σε ποσοστό 6,2% , οι δωρεές σε ποσοστό 8,8% και τα εμβάσματα από το εξωτερικό σε ποσοστό 4,7%.

Αντιστοίχως, η μέση μηνιαία δαπάνη ανά νοικοκυριό ανήλθε σε 1.146 λάρι (περίπου 400 δολ.), ενώ η μέση κεφαλή δαπάνη ανήλθε σε 327 λάρι (περίπου 114 δολ.).

Σημαντική πρόκληση παραμένει η αντιμετώπιση των εισοδηματικών ανισοτήτων και του επιπέδου της φτώχειας ιδίως στην ύπαιθρο: Η αύξηση του μέσου εισοδήματος των νοικοκυριών υπολείπεται της αύξησης του ΑΕΠ επί σειρά ετών από το 2015.

Με βάση τα στοιχεία Geostat για το επίπεδο της φτώχειας το 2019, περίπου 19,5% του πληθυσμού της χώρας διαβιεί κάτω από το όριο της φτώχειας, επίπεδο κατά 0,6% μειωμένο συγκριτικά με το 2018 αν και παράλληλα καταγράφεται μικρή μείωση στο συνολικό πληθυσμό της χώρας (3.716.900 την 1/1/2020). 23,7% του πληθυσμού στην ύπαιθρο διαβιεί κάτω από το όριο φτώχειας και το ποσοστό στις αστικές περιοχές ανέρχεται σε 16,4%.

Οικονομικός αντίκτυπος πανδημίας κορωνοϊού (covid-19). Πρόσφατες προβλέψεις για οικονομία Γεωργίας.

Οι οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης του κορωνοϊού επέφεραν σημαντικό πλήγμα στον τουρισμό πρωτίστως και ακολούθως στο εμπόριο και στον κατασκευαστικό κλάδο/αγορά real estate, υπηρεσίες δηλαδή που συνεισφέρουν σημαντικό ποσοστό του ΑΕΠ της χώρας και τροφοδοτούν την απασχόληση. Πάνω από το 1/3 των απασχολούμενων δεν μπορούσε να εργαστεί κατά το πρώτο lockdown περασμένου Μαρτίου, ενώ έως τις αρχές Ιουνίου το ήμισυ εξ' αυτών επέστρεψε στην εργασία του. Παρά ταύτα και το β' τρίμηνο 2020 χάθηκαν πάνω από 8% θέσεις εργασίας, ενώ και οι μισθοί μειώθηκαν 11% σε πραγματικούς όρους συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

Τα οικονομικά μέτρα στήριξης που έλαβε η Γεωργιανή κυβέρνηση, όπως επιτάχυνση κεφαλαιουχικών δαπανών, αναστολή καταβολής φόρων, ταχείες επιστροφές ΦΠΑ και κλαδικά μέτρα στήριξης σε περισσότερες πληττόμενες επιχειρήσεις καθώς και οι υψηλότερες κοινωνικές δαπάνες, λειτούργησαν υποστηρικτικά στην ανάκαμψη. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Geostat, η συρρίκνωση του ΑΕΠ το δεκάμηνο του 2020 ανήλθε σε 5,1% συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Το δημοσιονομικό έλλειμμα αναμένεται σε περίπου στο 8,5% του ΑΕΠ το 2020 και το δημόσιο χρέος στο 60% του ΑΕΠ.

Ο οικονομικός αντίκτυπος από την επιβολή νέων περιοριστικών μέτρων την περίοδο 28/11/2020-31/01/2021 για αποτροπή περαιτέρω διάδοσης του κορωνοϊού που αποφάσισε Γ/κυβέρνηση, ήδη επιφέρει αναθεώρηση επί τα χείρω στις προβλέψεις για επάνοδο στην οικονομική ανάκαμψη το επόμενο έτος από το 4,3% που προβλεπόταν στο σχέδιο κρατικού προϋπολογισμού 2021 σε 4%. Σε κάθε περίπτωση δεν διαφαίνεται οικονομική ανάκαμψη πριν το δεύτερο εξάμηνο 2021. Γ/Υπουργός Οικονομικών I.Matchavariani αναφέρθηκε πρόσφατα σε σημαντική πτώση των κρατικών εσόδων το μήνα Νοέμβριο, ενώ και οι πρώτοι μήνες του 2021 θα είναι επίσης δύσκολοι.

Επίσης, σύμφωνα με εκτιμήσεις των διεθνών οικονομικών οργανισμών ο αντίκτυπος της κρίσης του κορωνοϊού θα επιφέρει συρρίκνωση της Γεωργιανής οικονομίας το 2020.

-Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην αναθεωρημένη πρόβλεψή του για τις Παγκόσμιες Οικονομικές Προοπτικές προβλέπει για τη Γεωργία οικονομική συρρίκνωση 5% το 2020 και επάνοδο στην ανάπτυξη το 2021 με ρυθμό 5%. Σημειώνεται, εντούτοις, ότι τηνεπαλήθευση ανωτέρω πρόβλεψης ΔΝΤ για το 2020, η οικονομική ύφεση το τελευταίο τρίμηνο του έτους δεν πρέπει να υπερβαίνει το 4%.

- EBRD προβλέπει αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης 5% το 2020, κυρίως εξαιτίας της πτώσης της τουριστικής κίνησης και κατά συνέπεια της απώλειας τουριστικών εσόδων τα οποία είναι εξαιρετικά σημαντικά για την οικονομία καθότι μόνο το περασμένο έτος ισοδυναμούσαν με το 1/5 του ΑΕΠ της χώρας.

- Παγκόσμια Τράπεζα εκτιμά ότι η συρρίκνωση της Γεωργιανής οικονομίας θα ανέλθει σε 6% το 2020 και αναμένεται σταδιακή ανάκαμψη -αν και συναρτώμενη από παράγοντες αβεβαιότητας- τα έτη 2021 και 2022.

Η οικονομική κρίση θα μπορούσε να επιφέρει αύξηση στο ποσοστό της ένδοιας έως και 2,8 ποσοστιαίες μονάδες το 2020 (με βάση ισοτιμία αγοραστικής δύναμης 3,20 δολ. ημερησίως PPP 2011) ή έως 4,6 ποσοστιαίες μονάδες με βάση το εθνικό όριο φτώχειας το 2020¹. Γεγονός που σημαίνει ότι 160.000 πολίτες θα περιέλθουν σε κατάσταση φτώχειας. Επιπροσθέτως περί τους 400.000 πολίτες θα μπορούσαν να δουν επιδείνωση της κοινωνικής τους κατάστασης.

Συμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, ο ρυθμός ανάκαμψης μετά το 2020 θα εξαρτηθεί από τη διάρκεια της πανδημίας, την διαθεσιμότητα εμβολίου, και την αποκατάσταση του διεθνούς εμπορίου και των επενδυτικών ροών. Με βάση ένα βασικό σενάριο αν δεν επαληθευτεί δεύτερο κύμα επιδημίας, η οικονομική ανάκαμψη θα «τρέξει» με ρυθμούς 4% το 2021 και 6% το 2022. Παρόλα αυτά, ακόμα και με αυτό το σενάριο, το πραγματικό ΑΕΠ το 2022 θα ήταν περίπου 10% χαμηλότερο από το αντίστοιχο στην προ-COVID περίοδο. Το δημοσιονομικό έλλειμμα επίσης με βάση το ίδιο σενάριο αναμένεται να μειωθεί σταδιακά στα επίπεδα του δημοσιονομικού κανόνα του 3% του ΑΕΠ, ενώ και το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά το ήμισυ έως το 2022.

¹ World Bank Group: 'COVID-19 & Human Capital: Europe & Central Asia Economic Update' , Fall 2020.

Προβλέψεις Παγκόσμιας Τράπεζας πορεία κοινωνικο-οικονομικών δεικτών Γεωργίας 2020-2022

Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	2019	2020 εκτίμηση	2021 εκτίμηση	2022 Εκτίμηση
Πραγματική αύξηση του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές	5.1	-6	4	6
Πραγματική αύξηση του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (constant factor prices)	5	-5.9	4.1	5.9
Πληθωρισμός	5	5.3	4	3
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-5	-10.7	-8	-6.9
Καθαρές Ξένες Άμεσες Επενδύσεις (%ΑΕΠ)	5.7	2.5	5.4	6
Δημοσιονομικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-3.3	-8.5	-5.3	-3.5
Δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	42.6	59.8	57.3	55.1
Πρωτογενές ισούγιο (%ΑΕΠ)	-2.1	-7.2	-3.1	-1.3
Διεθνές ποσοστό φτώχειας (1,9 δολ. PPP 2011)	3.9	4.5	4.2	3.6
Ποσοστό φτώχειας μεταξύ χωρών κατώτερου μεσαίου εισοδηματικού επιπέδου (3,2 δολ. PPP 2011)	13.9	15.7	14.5	13.2
Ποσοστό φτώχειας μεταξύ χωρών υψηλότερου μεσαίου εισοδηματικού επιπέδου (5,5 δολ. PPP 2011)	40	42.8	40.9	37.6

Πηγή: World Bank Poverty & Equity Macroeconomics, Trade & Investment Global Practices

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο επιχειρηματικής/επενδυτικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με τη γεωργιανή νομοθεσία, επενδυτής θεωρείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ο διεθνής οργανισμός που επενδύει στη Γεωργία.

Ο Νόμος περί προώθησης και εγγυήσεων της επενδυτικής δραστηριότητας (Law of Georgia on the investment activity promotion and guarantees) προστατεύει τους αλλοδαπούς επενδυτές για μια περίοδο δέκα ετών από μεταγενέστερη νομοθεσία η οποία μπορεί να μεταβάλει τους όρους των επενδύσεών τους.

Ως επενδύσεις θεωρούνται όλα τα είδη περιουσιακών στοιχείων και πνευματικών δικαιωμάτων που επενδύονται για την απόκτηση κερδών από επενδυτική δραστηριότητα που πραγματοποιείται στο έδαφος της Γεωργίας.

Οι αξίες αυτές ή δικαιώματα μπορεί να είναι:

- χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
- κινητή και ακίνητη περιουσία
- δικαιώματα μίσθωσης γης και χρήση φυσικών πόρων (συμπεριλαμβανομένης της παραχώρησης), διπλώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες, τεχνογνωσία.
- άλλα περιουσιακά στοιχεία ή πνευματικά δικαιώματα που καθορίζονται από το νόμο.

Επενδύσεις δύνανται να πραγματοποιηθούν σε διάφορους τομείς πλην εκείνων στους οποίους ισχύουν απαγορεύσεις από τη νομοθεσία (βλ. σχ. άρθρα 9 του ανωτέρω νόμου).

Ο νόμος είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα:

<https://matsne.gov.ge/en/document/view/33304?publication=15>

Σύμφωνα με τη γεωργιανή νομοθεσία, κάθε εταιρεία δικαιούται να επιλέξει το πεδίο επιχειρηματικής δραστηριότητας και να διεξάγει αυτήν χωρίς περιορισμό, εκτός και αν η συγκεκριμένη δραστηριότητα απαγορεύεται από το νόμο ή για τη διεξαγωγή της απαιτείται πρότερη άδεια ή έγκριση βάσει του Νόμου περί Αδειών και Εγκρίσεων (“Law on Licenses and Permits”).

Ο Νόμος περί αδειών & εγκρίσεων διέπει και ρυθμίζει τις δραστηριότητες ή ενέργειες που αντιπροσωπεύουν μείζον κίνδυνο για την ανθρώπινη ζωή ή υγεία, αφορούν κρατικά ή δημόσια συμφέροντα ιδιαίτερης σημασίας ή σχετίζονται με τη χρήση κρατικών πόρων. Ο εν λόγω Νόμος περιλαμβάνει πλήρη κατάλογο αδειών και εγκρίσεων που απαιτείται να ληφθούν για την έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στους συγκεκριμένους τομείς, ενώ καθορίζει και τις διαδικασίες έκδοσης, αλλαγής και κατάργησης αδειών και εγκρίσεων.

Επίσης, ισχύουν νόμοι και διατάγματα που έχουν εκδοθεί δυνάμει των διατάξεων του Νόμου περί Αδειών και Εγκρίσεων καθώς και του Νόμου για τα Τέλη επί Αδειών και Εγκρίσεων (Law on License and Permit Fees), με κυριότερους λχ (i) το Νόμο για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο (“Law on Electricity and Natural Gas”), που καθορίζει τους κανόνες για απόκτηση άδειας για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στη Γεωργία, (ii) το Διάταγμα αρ. 136 της Κυβέρνησης της Γεωργίας για

την έγκριση κανονισμού αναφορικός με τους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης αδειας για εξόρυξη ορυκτών πόρων (“Decree on Mineral Extraction License”), (iii) το Νόμο για το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο the “Law on Oil and Gas”) που θέτει το νομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη των πόρων πετρελαίου και φυσικού αερίου, της διύλισης πετρελαίου, την επεξεργασία φυσικού αερίου ή δραστηριότητες μεταφοράς, (iv) το Διάταγμα αριθ. 145/04 του Προέδρου της Κεντρικής Τράπεζας της Γεωργίας σχετικά με την έγκριση των κανόνων για την αδειοδότηση χρηματομεσιτικής εταιρείας (the “Decree on Brokerage License”), (v) το Νόμο για τα τέλη επιχειρήσεων τυχερών παιγνίων (the “Law on Gambling Business Fees”) και το Νόμο για τα λαχεία και τα τυχερά παιχνίδια (the “Law on Gambling”).

B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Οι μη κάτοικοι Γεωργίας δύνανται να καταχωρίσουν τις δραστηριότητές τους ως γεωργιανά νομικά πρόσωπα ή ως υποκαταστήματα ή αντιπροσωπείες αλλοδαπών εταιριών.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα στη Γεωργία διέπεται από το νόμο περί επιχειρηματιών (1994). Ο νόμος αυτός ρυθμίζει τις οργανωτικές και νομικές μορφές των συμμετεχόντων σε επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι νομικές μορφές επιχειρήσεων είναι:

A. Ατομική επιχείρηση (Individual Entrepreneur)

Πρόκειται για επιχείρηση που ανήκει σε ένα φυσικό πρόσωπο. Αυτή είναι η απλούστερη και λιγότερο δαπανηρή μορφή επιχειρηματικής δραστηριότητας και απαντάται περισσότερο στον αγροτικό τομέα.

Για την εγγραφή της ατομικής επιχείρησης, απαιτούνται:

- Αίτηση
- Ταυτότητα
- Απόδειξη πληρωμής τέλους για την υπηρεσία εγγραφής.

Τα ίδια έγγραφα απαιτούνται και από τους αλλοδαπούς πολίτες που επιλέγουν να εγγραφούν ως ατομική επιχείρηση.

B. Ομόρρυθμη Εταιρεία (Joint Liability company)

Γ. Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Limited partnership)

Δ. Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (Limited Liability Company)

Ε. Ανώνυμη Εταιρεία (Joint Stock Company)

ΣΤ. Συνεταιρισμός (Cooperative)

Ζ. Υποκατάστημα (Branch)

Ένα υποκατάστημα βρίσκεται και λειτουργεί πέρα από τον τόπο εγγραφής (έδρα) της ιδρυτικής του εταιρείας. Δεν έχει καθεστώς χωριστής νομικής προσωπικότητας. Το υποκατάστημα ενεργεί σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που αναθέτει η ιδρυτική εταιρεία. Η ίδρυση υποκαταστήματος δεν απαιτεί κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Υποκατάστημα αλλοδαπής εταιρείας πρέπει να είναι εγγεγραμμένο στην Εθνική Υπηρεσία Δημοσίου Μητρώου (National Agency of Public Registry). Η εγγραφή απαιτεί αίτηση της αλλοδαπής εταιρείας και συμβολαιογραφική πράξη με την απόφαση της εταιρείας να διορίσει διευθυντή του νέου υποκαταστήματος.

H. Αντιπροσωπεία (μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς)

Η Αντιπροσωπεία (Representation) ή μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς (Permanent Establishment for Tax Purposes) είναι παρόμοια με το υποκατάστημα δεδομένου ότι βρίσκεται και λειτουργεί εκτός της δικαιοδοσίας της ιδρυτικής εταιρείας και δεν έχει την ιδιότητα νομικού προσώπου. Όπως το υποκατάστημα, ενεργεί σύμφωνα με τις εξουσίες που της έχει αναθέσει η ιδρυτική εταιρεία. Υπάρχει, ωστόσο, κάποια διαφορά μεταξύ του υποκαταστήματος και της αντιπροσωπείας, καθώς η τελευταία δικαιούται να εκπροσωπεί και να υπερασπίζεται τα συμφέροντα της ιδρυτικής εταιρείας πέρα από την εκτέλεση των λειτουργιών υποκαταστήματος. Μια άλλη διαφορά μεταξύ υποκαταστήματος και αντιπροσωπείας είναι η διαδικασία εγγραφής και το σύνολο των εγγράφων που πρέπει να υποβληθούν στο πλαίσιο αυτό. Το υποκατάστημα εγγράφεται στην Εθνική Υπηρεσία Δημοσίου Μητρώου του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Γεωργίας (National Agency of Public Registry). Η αντιπροσωπεία (μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς) είναι εγγεγραμμένη στην Υπηρεσία Φορολογίας (Revenue Service) του Υπουργείου Οικονομικών της Γεωργίας.

B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρείας

Για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας απαιτείται εγγραφή του επιχειρηματία/νομικού προσώπου η οποία διενεργείται από την Εθνική Υπηρεσία Δημόσιου Μητρώου (www.napr.gov.ge, διεύθυνση: # 2 St. Nikoloz / N.Chkeidze, Tbilisi, 0102) του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία περιλαμβάνει τόσο εγγραφή της εταιρείας στο μητρώο εταιρειών, όσο και εγγραφή της για φορολογικούς σκοπούς. Μετά τις τελευταίες τροποποιήσεις της νομοθεσίας, η καταχώρηση των νομικών προσώπων έχει απλουστευθεί, έχουν περιοριστεί τα εμπόδια και έχει καθιερωθεί η αρχή της «υπηρεσίας μιας στάσης». Δεν υπάρχει ελάχιστη απαίτηση για ιδρυτικό κεφάλαιο (charter). Δεν υπάρχει επίσης απαίτηση να υπάρχει εταιρική σφραγίδα, ωστόσο, πολλές επιχειρήσεις επιλέγουν να αποκτήσουν σφραγίδα.

Η εγγραφή επιχειρηματιών/νομικών προσώπων συνεπάγεται την έκδοση αναγνωριστικού αριθμού, καθώς και αποσπάσματος από το μητρώο επιχειρηματιών και νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Τα απαιτούμενα έγγραφα για την εγγραφή εταιρειών αναφέρονται αναλυτικά στο link του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών "Public Service Hall" <http://www.psh.gov.ge/main/menus/2>

B.1.3 Τραπεζικό σύστημα- πιστώσεις προς επιχειρήσεις

Η νομοθεσία που διέπει τις δραστηριότητες των εμπορικών τραπεζών αποτελείται από το Νόμο για την Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας, το Νόμο περί δραστηριοτήτων των εμπορικών τραπεζών και τους συναφείς εφαρμοστικούς κανονισμούς.

Η Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας έχει εισάγει μεταρρυθμίσεις στην εποπτεία των τραπεζών έναντι χρηματοπιστωτικού κινδύνου, ενισχύοντας το πεδίο εποπτείας που διενεργεί με ενίσχυση των κεφαλαιακών απαιτήσεων, προκειμένου να διασφαλίσει την ασφάλεια του τραπεζικού συστήματος.

Από τον Δεκέμβριο του 2009, η Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας είναι επίσης υπεύθυνη για την εποπτεία ποικίλων συμμετεχόντων στη χρηματοπιστωτική αγορά, ήτοι εμπορικές τράπεζες, πιστωτικές ενώσεις, μικροχρηματοδοτικούς οργανισμούς, μονάδες εμβασμάτων και γραφεία ανταλλαγής νομισμάτων, καθώς και της αγοράς τίτλων.

Οι γεωργιανές τράπεζες βασίζονται στην κεφαλαιακή συμμετοχή αλλοδαπών μετόχων. Στρατηγικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων ευρωπαϊκών και διεθνών/ περιφερειακών χρηματοπιστωτικών οργανισμών (EBRD, IFC κ.α.) είναι παρόντες στο τραπεζικό σύστημα της Γεωργίας.

Αναλυτικοί δείκτες χρηματοοικονομικής δραστηριότητας είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Γεωργίας: <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=109>

Ο πλήρης κατάλογος των τραπεζών που λειτουργούν στη Γεωργία είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Γεωργίας : <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=403>

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επιχειρήσεων παρέχει γραμμές πίστωσης για την αντιμετώπιση της έλλειψης μακροπρόθεσμων πιστώσεων σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη Γεωργία. Η ΕΤΕπ δίνει προτεραιότητα στην πρόσβαση των μικρών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση μέσω διασφάλισης επάρκειας ενδιάμεσης χρηματοδότησης (intermediated financing) σε συνεργασία με Γεωργιανά τραπεζικά ιδρύματα.

Τα δάνεια της ΕΤΕπ για μικρές επιχειρήσεις και εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης αφορούν ευρύ φάσμα τομέων και επί του παρόντος διατίθενται μέσω των τραπεζικών ιδρυμάτων: Bank of Georgia, ProCredit Bank Georgia, Credo Bank και TBC Bank. Κατά την περίοδο 2007-2019, τα δάνεια της ΕΤΕπ προς τις τοπικές τράπεζες διοχετεύθηκαν στην παροχή πιστώσεων για περίπου 1.300 επιχειρηματικά σχέδια επιλέξιμων επιχειρήσεων.

Αναλυτική πληροφόρηση για τα χρηματοδοτικά εργαλεία ΕΙΒ στη Γεωργία στον ιστότοπο: <https://www.eib.org/en/publications/the-european-investment-bank-in-georgia>

B.1.4 Καθεστώς ιδιοκτησίας

Τα δικαιώματα ιδιοκτησίας διασφαλίζονται και προστατεύονται από το Σύνταγμα. Ειδικό κεφάλαιο του Αστικού Κώδικα διέπει τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και προβλέπει διάφορες μορφές ιδιοκτησίας, απόκτησης, αξιοποίησης και ελέγχου της περιουσίας.

Η μεταβίβαση ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα. Το ακίνητο περιλαμβάνει το οικόπεδο μαζί με τα κτίρια που βρίσκονται εντός αυτού. Για αγορά ακίνητης περιουσίας είναι απαραίτητη η καταχώριση του συμβολαίου πώλησης σύμφωνα με τη νομοθεσία. Ο Εθνικός Οργανισμός Δημοσίου Μητρώου της Γεωργίας είναι αρμόδια υπηρεσία για την καταχώριση ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων επί ακίνητης περιουσίας.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει περιορισμούς για μη κατοίκους Γεωργίας όσον αφορά την απόκτηση αγροτικής γης. Τον Ιούλιο 2019 τέθηκε σε ισχύ Οργανικός Νόμος "περί ιδιοκτησίας αγροτικής γης", ο οποίος προβλέπει τις περιπτώσεις καθώς και τους όρους υπό

τους οποίους επιτρέπεται μεταβίβαση ιδιοκτησίας επί αγροτικής γης σε αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου στα οποία ο πλειοψηφικός μέτοχος είναι αλλοδαπό φυσικό πρόσωπο ή/και νομικό πρόσωπο εγγεγραμμένο στο εξωτερικό.

B.1.5 Εργασιακό καθεστώς

Η μισθοδοσία και το επίπεδο του μισθού καθορίζεται με βάση τη σύμβαση εργασίας. Ο μέσος μηνιαίος μισθός ανέρχεται σε περίπου 425 δολ. Αξιοσημείωτες αποκλίσεις υφίστανται στο επίπεδο μέσου μισθού στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, καθώς επίσης και μεταξύ επιμέρους βιομηχανικούς κλάδους. Οι μισθοί εντός της Γεωργίας καταβάλλονται μόνο στο εθνικό νόμισμα (λάρι, GEL). Επί του παρόντος η νομοθεσία δεν καθορίζει επίπεδο κατώτατων μισθών.

Η φορολογία εισοδήματος επί του μισθού ανέρχεται σε 20% του ακαθάριστου μισθού. Η παρακράτηση φόρου πραγματοποιείται από τον εργοδότη.

Από 1/1/2019 το σωρευτικό συνταξιοδοτικό σύστημα (accumulated pension system) είναι υποχρεωτικό για τους νομίμως απασχολούμενους κάτω των 40 ετών, με αυτόματη ηλεκτρονική εγγραφή τους στο νέο σύστημα. Για τους αυτοαπασχολούμενους καθώς και για τους εργαζόμενους άνω των 40 ετών, η εγγραφή στο πρόγραμμα είναι εθελοντική.

Το σύστημα θα λειτουργεί με σύστημα συνεισφοράς "2 + 2 + 2": Κάθε εργαζόμενος, ο εργοδότης και το κράτος θα συνεισφέρουν 2% επί του ακαθάριστου ύψους μισθού του εργαζομένου στον ατομικό λογαριασμό συνταξιοδότησης του εργαζομένου.

Σημειώνεται ότι με βάση το νόμο, το επίπεδο συνεισφοράς του κράτους διαμορφώνεται:

- (i) σε 2% εφόσον οι ετήσιες αποδοχές του εργαζομένου είναι μικρότερες από 24.000 λάρι (GEL) ή
- (ii) σε 1% εφόσον οι ετήσιες αποδοχές του εργαζομένου κυμαίνονται από 24.001 έως 60.000 λάρι.

Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους, θα καταθέτουν 4% του εισοδήματός τους και το κράτος θα συμπληρώνει με ποσοστό 2%.

Ο Εργατικός κώδικας ορίζει την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης (16 έτη), τις ώρες εργασίας (40 ανά εβδομάδα και 48 ώρες ανά εβδομάδα για ορισμένους ειδικούς κλάδους που καθορίζονται από την κυβέρνηση της Γεωργίας) και την ετήσια άδεια (24 ημερολογιακές ημέρες). Άλλα ζητήματα σχετικά με τους μισθούς και το ωράριο εργασίας συμφωνούνται μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου. Οι τροποποιήσεις του Κώδικα Εργασίας (Ιούλιος 2013), καθορίζουν τους λόγους τερματισμού της σύμβασης εργασίας. Ο Κώδικας καθορίζει επίσης την αμοιβή αποχώρησης του εργαζομένου κατά τη λήξη της εργασιακής σχέσης, συμπεριλαμβανομένης και της προθεσμίας πληρωμής της.

Ο Εργατικός Κώδικας καθορίζει τους βασικούς όρους των συμβάσεων εργασίας συμπεριλαμβανομένων: της ημερομηνίας έναρξης και τη διάρκεια της σχέσης εργασίας, το ωράριο εργασίας, τον τόπο εργασίας, τη θέση και το είδος της εργασίας, το ύψος του μισθού και την καταβολή του, την υπερωριακή απασχόληση και την αμοιβή της, τις άδειες και τις αποδοχές. Ο κώδικας καθορίζει επίσης το ωράριο εργασίας για τους ανήλικους ηλικίας 16 έως 18 ετών, οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 36 ώρες την εβδομάδα.

Τον Μάρτιο 2018, ψηφίστηκε ο Νόμος για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

Στις 29/9/2020, το κοινοβούλιο της Γεωργίας ενέκρινε τροποποιήσεις στον Εργασιακό Κώδικα. Ο τροποποιημένος Εργασιακός Κώδικας ρυθμίζει - μεταξύ άλλων- ζητήματα διακρίσεων στο χώρο εργασίας, τις διακοπές, την υπερωριακή απασχόληση και την αμοιβή αυτής, τις βάρδιες, τις νυχτερινές βάρδιες, και τη νυχτερινή εργασία, την γονική άδεια παρέχοντας το δικαίωμα αυτής και στον πατέρα. Επεκτείνει επίσης τις αρμοδιότητες της Κρατικής Επιθεώρησης Εργασίας για διεξαγωγή αιφνιδιαστικών επιθεωρήσεων σε όλους τους κλάδους. Ο νέος εργασιακός κώδικας αναδιαμορφώνει τους κανονισμούς για την πρακτική άσκηση, απαγορεύοντας την παράταση μη αμειβόμενων πρακτικών άσκησης για πάνω από 6 μήνες, ενώ οι αμειβόμενες πρακτικές άσκησης δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το ένα έτος.

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Γεωργίας

Για την είσοδο στην γεωργιανή αγορά ελληνικών προϊόντων/υπηρεσιών σε κλάδους ενδιαφέροντος (βλ. κατωτέρω), οι ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν κατ' αρχάς:

- να σταθμίσουν τον υφιστάμενο ανταγωνισμό στην Γεωργιανή αγορά από σημαντικούς προμηθευτές, ήτοι μεταξύ άλλων Τουρκία (δομικά υλικά και κατασκευαστικές υπηρεσίες), Τουρκία, Γερμανία, Ουγγαρία, Γαλλία (φαρμακευτικά), ελαιοκομικά (Ιταλία, Ισπανία).
- να ενοποιήσουν, κατά το δυνατό, την εξαγωγική προσπάθεια μέσω των κλαδικών επιχειρηματικών ενώσεων τους ή συστάδων επιχειρήσεων, προκειμένου να δημιουργήσουν ευχερέστερες προϋποθέσεις «διείσδυσης» ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών με αξιώσεις (ποσότητα, ανταγωνιστικές τιμές, ποιοτικά χαρακτηριστικά προϊόντων έναντι ανταγωνισμού) στην εδώ αγορά, αλλά και με εφελτήριο την γεωργιανή αγορά να πετύχουν είσοδο σε γειτονικές αγορές Ν.Καυκάσου.

Απαραίτητη είναι η ανεύρεση γεωργιανού εταίρου -σε πρώτη φάση τουλάχιστον- για είσοδο στην αγορά: Εισαγωγέα, διανομέα, αντιπρόσωπο όσον αφορά εμπόριο αγαθών, είτε στο πλαίσιο κοινοπραξίας (joint venture) ιδίως όταν πρόκειται για υλοποίηση κατασκευαστικών έργων ή την ανάπτυξη μεταποιητικής δραστηριότητας. Ο γεωργιανός εταίρος πρέπει να διαθέτει αξιολογία και σταθερή παρουσία στην αγορά.

Η είσοδος στην αγορά για αγαθά και υπηρεσίες δύναται επιτευχθεί και μέσω της μεθόδου δικαιόχρησης (franchise) και πάλι, ωστόσο, απαιτείται η συνεργασία με γεωργιανό εταίρο αξιολογία παρουσία στην αγορά.

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Το επίπεδο εισοδήματος σημαντικού τμήματος του πληθυσμού κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα, γεγονός που αποτελεί παράγοντα καταναλωτικής προτίμησης, σε προϊόντα χαμηλότερων τιμών (τουρκικής κυρίως και κινεζικής προέλευσης).

Η μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη ανά νοικοκυριό βάσει στοιχείων της Geostat ανήλθε σε 1.146 λάρι το 2019 (περίπου 400 δολ.), ενώ η μέση κεφαλή δαπάνη ανήλθε σε 327 λάρι (περίπου 114 δολ.). Η διάρθρωση δαπανών των Γεωργιανών νοικοκυριών το 2019 διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

- Τρόφιμα-ποτά-καπνικά προϊόντα: 37,8%
- Λοιπές καταναλωτικές δαπάνες: 15%
- Κατοικία, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας: 12,9%
- Υγεία: 11,8%
- Μεταφορές: 12%
- Ένδυση/υπόδηση: 4,2%
- Οικιακά είδη: 3,6%
- Εκπαίδευση: 2,8%

Οι καταναλωτές των ανερχόμενων μεσαίων εισοδηματικών κατηγοριών, είναι διατεθειμένοι να επιλέξουν την αγορά ενός ακριβότερου προϊόντος για το οποίο γνωρίζουν την ποιοτική του ανωτερότητα σε σχέση με άλλα φθηνότερα ομοειδή. Αυτό επιβεβαιώνεται άλλωστε και από την καλή εικόνα των ελληνικών προϊόντων διατροφής και των πετρελαιοειδών στις προτιμήσεις τους.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ο φορολογικός κώδικας προβλέπει έξι τύπους φόρων, οι οποίοι κατατάσσονται σε δύο ομάδες ως εξής:

- Οι φόροι που επιβάλλονται σε ολόκληρη την επικράτεια της Γεωργίας: Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, Φόρος Εταιρικών Κερδών, Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης & Δασμοί.
- Οι τοπικοί φόροι που εισάγονται βάσει κανονιστικών πράξεων των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι). Περιλαμβάνει τον φόρο ακίνητης περιουσίας.

Τα τρέχοντα επίπεδα της φορολογίας παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Είδος Φόρου	Επίπεδο
Εταιρικός Φόρος εισοδήματος (corporate profit tax)	15%
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (personal income tax)	20%
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων για τόκους, μερίσματα, δικαιώματα (royalty)	5%
Φόρος προστιθέμενης αξίας (VAT)	18%
Σε ορισμένα αγαθά επιβάλλεται ειδικός φόρος κατανάλωσης (excise tax)	
Φόρος ακίνητης περιουσίας	Έως 1%

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Η Γεωργία έχει συνάψει Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας με 56 χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας. Βλ. σχετ. ιστότοπο Υπουργείου Οικονομικών Γεωργίας:

<https://mof.ge/en/5128#6>

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

Οι υπόχρεοι φόρου εισοδήματος είναι φυσικά πρόσωπα, κάτοικοι και μη κάτοικοι Γεωργίας. Φυσικό πρόσωπο που μένει στη Γεωργία για περισσότερες από 183 ημέρες σε οποιαδήποτε συνεχή χρονική περίοδο 12 ημερολογιακών μηνών θεωρείται κάτοικος, εξαιρουμένων των διπλωματών, υπαλλήλων διεθνών οργανισμών, προσώπων που εξυπηρετούν κρατικούς οργανισμούς ξένων χωρών και των μελών των οικογενειών τους. Το ακαθάριστο εισόδημα που εισπράττεται από ιδιώτες με τη μορφή μισθού ή άλλων παροχών από Γεωργιανές πηγές φορολογείται με συντελεστή 20%.

Το ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση οικιστικών ακινήτων φορολογείται με συντελεστή 5%.

Ένας μεμονωμένος επιχειρηματίας μπορεί να αποκτήσει το καθεστώς πολύ μικρής επιχείρησης (Micro Business), εάν το ετήσιο εισόδημά του δεν υπερβαίνει τα 30.000 λάρι Γεωργίας ή Μικρής Επιχείρησης εάν το ετήσιο εισόδημά της δεν υπερβαίνει τα 500.000 GEL και εκτελεί μόνο το είδος δραστηριοτήτων που επιτρέπονται σύμφωνα με κανονιστική πράξη του Υπουργού Οικονομικών.

Το φυσικό πρόσωπο που υπάγεται σε καθεστώς πολύ μικρής επιχείρησης (Micro Business) δεν καταβάλλει φόρο εισοδήματος.

Το εισόδημα μιας μικρής επιχείρησης φορολογείται με συντελεστή 1%.

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

Υπόχρεοι καταβολής φόρου εισοδήματος (corporate profit tax) είναι εταιρείες που έχουν φορολογική έδρα στη Γεωργία, ενώ οι αλλοδαπές επιχειρήσεις υπόκεινται στον φόρο μόνο εάν το εισόδημά τους προέρχεται από δραστηριότητα στη Γεωργία (εισόδημα από εμπορικές συναλλαγές, κεφαλαιακά κέρδη, έσοδα από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, έσοδα από μερίσματα, και άλλα έσοδα). Τόσο οι ξένες όσο και οι εγχώριες εταιρείες που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στη Γεωργία αναλαμβάνουν τις ίδιες φορολογικές υποχρεώσεις.

Το επίπεδο του εταιρικού φόρου εισοδήματος ανέρχεται σε 15%.

Σύμφωνα με τροποποίηση του φορολογικού κώδικα από 1/1/2017 ο φόρος εταιρικών κερδών συνάδει με το «εσθονικό φορολογικό μοντέλο», προβλέποντας απαλλαγή από τον φόρο, τμήματος των κερδών των επιχειρήσεων, εφόσον τα κέρδη αυτά δαπανώνται για την ανάπτυξη της παραγωγής. Στην προκειμένη περίπτωση, φορολογείται εκείνο το τμήμα των κερδών που προορίζεται για καταβολή μερισμάτων στους μετόχους.

Μέχρι τον Ιαν.2023, το νέο καθεστώς φορολόγησης εταιρικών κερδών δεν θα εφαρμόζεται στις εμπορικές τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, οργανισμούς μικροχρηματοδότησης, πιστωτικές ενώσεις, και εκδότες δανείων όπως ορίζονται με βάση το Ν. για την Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας.

Το νέο σύστημα φορολογίας κερδών ισχύει για τις εταιρείες που εδρεύουν στη Γεωργία καθώς και αλλοδαπές εταιρείες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα στη Γεωργία μέσω μόνιμης εγκατάστασης (permanent establishment) και η φορολογητέα βάση περιλαμβάνει:

- τα διανεμημένα κέρδη
- δαπάνες ή άλλες πληρωμές που δεν σχετίζονται με οικονομικές δραστηριότητες
- δωρεάν παράδοση αγαθών και υπηρεσιών ή / και μεταφορά κεφαλαίων
- έξοδα αντιπροσώπευσης (representation expenses) που υπερβαίνουν το όριο που καθορίζει ο φορολογικός κώδικας.

Γ.4. Δασμοί - Ειδικότεροι φόροι

Οι δασμοί εισαγωγής ανέρχονται σε επίπεδα 0%, 5% ή 12% ανάλογα με την κατηγορία των αγαθών προς εισαγωγή. Για τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων στο τελωνείο απαιτούνται τα ακόλουθα έγγραφα: (i) φορτωτική/έγγραφο για τη μεταφορά, (ii) συμφωνία αγοράς, (iii) η απαιτούμενη άδεια/ έγκριση για την εισαγωγή εφόσον τούτη απαιτείται για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων.

ΦΠΑ

Τα εισαγόμενα αγαθά υπόκεινται σε ΦΠΑ σύμφωνα με τον Φορολογικό Κώδικα. Ο συντελεστής ΦΠΑ ανέρχεται σε 18% επί αξίας των εισαγόμενων αγαθών.

Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης

Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης επιβάλλεται σε ορισμένες κατηγορίες αγαθών σύμφωνα με τον Φορολογικό Κώδικα.

Γ.5 Ελεύθερες Βιομηχανικές Ζώνες

Σύμφωνα με το Νόμο περί "Ελεύθερων Βιομηχανικών Ζωνών", η βιομηχανική ζώνη συνίσταται σε διάφορες μορφές ελεύθερων ζωνών που προβλέπει η τελωνειακή νομοθεσία της Γεωργίας, εντός οποίων εφαρμόζονται ευνοϊκό φορολογικό και τελωνειακό σύστημα. Ο Νόμος ορίζει επίσης και τον κατάλογο των μη επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων στην FIZ, όπως επίσης και τα αγαθά που απαγορεύεται να εισαχθούν στην FIZ.

Στη Γεωργία λειτουργούν ελεύθερες βιομηχανικές ζώνες: στο Κουταΐσι ("HUALING KUTAISI FREE INDUSTRIAL ZONE" / <https://hualingfiz.ge/about/hualing-kutaisi-fiz/> και "KUTAISI FREE INDUSTRIAL ZONE /Managed by LLC Fresh Georgia", στο Πότι (POTI FREE INDUSTRIAL ZONE <http://potifreezone.ge/>) και στην Τιφλίδα (<http://www.tfz.ge/>).

Οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στις ζώνες και έχουν το status επιχείρησης EBZ απολαμβάνουν φορολογικά οφέλη ως πρόσθετο κίνητρο, οι δραστηριότητες τους υπόκεινται σε απλουστευμένες διαδικασίες αδειοδότησης.

Ειδικό φορολογικό καθεστώς για τις εταιρείες εγγεγραμμένες στις EBZ/

- Απαλλαγή από φόρο επί των κερδών
- Απαλλαγή από φόρο ακίνητης περιουσίας
- Απαλλαγή από Φ.Π.Α. επί εισαγόμενων αγαθών

Σε περίπτωση παράδοσης αγαθών από μια επιχείρηση με καθεστώς EBZ προς άλλη εταιρεία εγγεγραμμένη στη Γεωργία (πλην έτερης επιχείρησης εντός ζώνης) καταβάλλεται φόρος 4% επί των εσόδων από την παροχή των αγαθών.

Γ.6. Ζώνες για δραστηριότητες Επικοινωνιών/Πληροφορικής (Virtual zone)

Νομικό πρόσωπο με έδρα τη Γεωργία που ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες στον κλάδο πληροφορικής, δύναται να υποβάλει αίτηση για καθεστώς Virtual Zone. Το καθεστώς αυτό συνίσταται σε άδεια (έγκριση) άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε Εικονική Ζώνη και οι υπαγόμενοι στο εν λόγω καθεστώς απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών και τον ΦΠΑ για παροχή υπηρεσιών πληροφορικής/επικοινωνιών σε πελάτες εκτός Γεωργίας.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Κίνητρα Επενδύσεων

Για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, η Γεωργία παρέχει ανταγωνιστικά επίπεδα συντελεστών κόστους (επίπεδα φορολογίας, αξία ακινήτων, κόστος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας).

Τομείς προτεραιότητας για την προσέλκυση επενδύσεων στη χώρα: τουρισμός/ ανάπτυξη ακινήτων, ενέργεια (υδροηλεκτρικές μονάδες, ΑΠΕ, έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων), εξόρυξη, μεταποίηση (ένδυση/υπόδηση, μέρη/εξαρτήματα για την αεροβιομηχανία και την αυτοκινητοβιομηχανία, έπιπλα, φαρμακευτικά, δομικά υλικά), και ανάθεση υπεργολαβιών (outsourcing) επιχειρηματικών υπηρεσιών, υποδομές μεταφορών και εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), καθώς και ο τομέας της υψηλής τεχνολογίας.

Στην προσπάθεια για προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην χώρα ιδρύθηκαν στην χώρα νέα ιδιωτικά και δημόσια επενδυτικά Ταμεία για επενδυτικούς και αναπτυξιακούς σκοπούς.

Η κρατική στήριξη των επενδύσεων παρέχεται μέσω του οργανισμού "Enterprise Georgia", η οποία είναι επιφορτισμένη για τη διευκόλυνση της επενδυτικής διαδικασίας. Το "Enterprise Georgia", παρέχει δωρεάν υπηρεσίες στους επενδυτές καθ' όλη τη διάρκεια της επενδυτικής διαδικασίας και τους συνδράμει στην επικοινωνία με κρατικούς φορείς. Έχει δύο συνιστώσες: τον τομέα Εξαγωγών/ "Enterprise Georgia - Export" και τον τομέα Επενδύσεων/ "Enterprise Georgia - Investments", η οποία συνιστά τομέα προτεραιότητας.

Παρατίθεται πληροφόρηση για τρέχοντα προγράμματα στήριξης επιχειρηματικότητας και επενδύσεων:

Πηγή: <http://investinggeorgia.org/en/keysectors/government-incentives>

I. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση μέσω του Προγράμματος Enterprise Georgia "Industrial Component"

Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση ίδρυσης νέων επιχειρήσεων και η στήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης. Μέσα στήριξης:

- (α) Επιδότηση επιτοκίου (Interest rate co-financing) για το δάνειο ή το αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης για τα τρία πρώτα έτη.
- (β) Παροχή τεχνικής βοήθειας: συγχρηματοδότηση κόστους συμβουλευτικών υπηρεσιών, ανάλυση εξαγωγικής αγοράς, b2b matching, ανάπτυξη δεξιοτήτων, διαχείριση ποιότητας, τυποποίηση κλπ.

Όροι επιλεξιμότητας για υπαγωγή στο πρόγραμμα:

- (i) Τουλάχιστον 80% του δανείου να διοχετεύεται για δημιουργία μέσων παραγωγής (ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός).
- (ii) Το ποσό του δανείου θα πρέπει να κυμαίνεται από 50.000 – 10.000.000GEL.
- (iii) Η αξία του σχεδίου χρηματοδοτικής μίσθωσης πρέπει να κυμαίνεται από 50.000 – 10.000.000 GEL.
- (iv) Το τελικό προϊόν θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον κατάλογο τομέων προτεραιότητας του προγράμματος.

II. Πρόγραμμα "HOST IN GEORGIA"

Σκοπός η ανάπτυξη του ξενοδοχειακού κλάδου. Μηχανισμοί στήριξης:

- Επιδότηση επιτοκίου (interest rate co-financing) δανείου για τα τρία πρώτα έτη.
- Παροχή τεχνικής βοήθειας: Συγχρηματοδότηση κόστους συμβουλευτικών υπηρεσιών, business matching, εγκατάσταση τεχνολογίας και καινοτομίας, ανάπτυξη δεξιοτήτων, διαχείριση ποιότητας, τυποποίηση κλπ.

Προβλέπεται επίσης η παροχή στήριξης εγκατάστασης διεθνών ξενοδοχειακών brands με συγχρηματοδότηση του τέλους δικαιόχρησης ή των τελών εκμετάλλευσης/ royalty για σύμβασεις δικαιόχρησης με διεθνείς ξενοδοχειακούς οίκους.

III. Πρόγραμμα 'FDI Grant'

Το Νοέμβριο 2020 ανακοινώθηκε η έγκριση του νέου κρατικού προγράμματος «FDI Grant» το οποίο θα υλοποιηθεί από τον οργανισμό Enterprise Georgia με σκοπό την ανάπτυξη των άμεσων ξένων επενδύσεων, την εισροή τεχνολογιών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη χώρα.

Το κίνητρο επιδότησης επενδύσεων αφορά τους ακόλουθους κλάδους:

- Παραγωγή ηλεκτρολογικών προϊόντων και προϊόντων ηλεκτρονικής μηχανικής
- Κατασκευή ανταλλακτικών και εξαρτημάτων αεροσκαφών
- Κατασκευή οχημάτων και ανταλλακτικών
- Εξαγωγή επιχειρηματικών υπηρεσιών / εξωτερική ανάθεση επιχειρηματικών διαδικασιών (BPO)
- Ανάπτυξη αποθηκών και κέντρων εφοδιαστικής αλυσίδας
- Επισκευή και συντήρηση αεροσκαφών (MRO)

Κριτήρια επιλεξιμότητας στο εν λόγω Πρόγραμμα:

- Η αλλοδαπή εταιρεία που επιθυμεί να υπαχθεί στο πρόγραμμα θα έχει την υποχρέωση να επενδύσει τουλάχιστον 10 εκ. GEL (περίπου 3 εκ. δολάρια) και να δημιουργήσει τουλάχιστον 150 θέσεις εργασίας.
- Για εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ανάθεσης επιχειρηματικών διαδικασιών (BPO), το ελάχιστο ποσό επένδυσης είναι 5 εκ. GEL (περίπου 1,5 εκ. \$), με τη δημιουργία τουλάχιστον 200 νέων θέσεων εργασίας.

Με την εκπλήρωση της επενδυτικής υποχρέωσης, οι εταιρείες θα λάβουν χρηματική επιστροφή (cashback) έως 1 εκ. GEL (περίπου 300.000 \$).

Οι εταιρείες που ενδιαφέρονται να υποβάλουν αίτηση στο πρόγραμμα πρέπει να αποστείλουν αίτηση στον οργανισμό Enterprise Georgia, συνοδευόμενη με επιχειρηματικό σχέδιο για το επενδυτικό τους έργο.

Αναλυτική πληροφόρηση στην ιστοσελίδα:

<http://www.enterprisegeorgia.gov.ge/en/News/the-state-program-fdi-grant>

--

Επίσης, το **κρατικό επενδυτικό ταμείο "Partnership Fund"** συγχρηματοδοτεί ιδιωτικές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στη Γεωργία στους τομείς ενέργειας, ακινήτων & τουρισμού, μεταποίησης, αγροτοδιατροφικό, υποδομές και εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics) . Το Ταμείο επενδύει σε εμπορικά βιώσιμα έργα παρέχοντας χρηματοδότηση επιχειρηματικών συμμετοχών (equity financing). Η συμμετοχή του Ταμείου

ανέρχεται έως και το 49% του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων του έργου (project total equity).

Αναλυτική πληροφόρηση για τους δικαιούχους και τις μορφές στήριξης στην ιστοσελίδα: www.fund.ge

Άλλα επενδυτικά ταμεία στη Γεωργία:

JSC “Georgian Energy Development Fund” –τομέας της ενέργειας	www.gedf.com.ge
Georgian Co-Investment Fund	www.gcfund.ge
GAZELLE FINANCE	https://gazellefinance.com/

Φορολογικά κίνητρα-καθεστώς διεθνούς εταιρείας (international company regime)

Το καθεστώς διεθνούς εταιρείας απονέμεται σε εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στη Γεωργία, βρίσκονται εκτός ελεύθερων βιομηχανικών ζωνών και διενεργούν δραστηριότητες που καθορίζονται με διάταγμα της Κυβέρνησης της Γεωργίας αποκτώντας το εισόδημά τους αποκλειστικά από αυτές τις δραστηριότητες. Η διεθνής εταιρεία απολαύει φορολογικά οφέλη στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της με βάση την κείμενη νομοθεσία.

Ειδικότερα, η διεθνής εταιρεία δύναται επωφεληθεί από ορισμένες φοροαπαλλαγές:

- (α) Η παροχή υπηρεσιών της διεθνούς εταιρείας προς μη κατοίκους Γεωργίας απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ.
- (β) Η δ.ε. εξαιρείται από την φόρο ακίνητης περιουσίας (property tax).
- (γ) Η δ.ε. δεν υποχρεούται να παρακρατά φόρο φυσικών προσώπων επί των μισθών που καταβάλλει στο προσωπικό που απασχολεί.
- (δ) Εισόδημα που αποκτάται από αλλοδαπούς υπηκόους, που είναι μόνο κάτοικοι Γεωργίας, από απασχόληση τους στη δ.ε. απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.
- (ε) Ο συντελεστής φορολογίας εταιρικού εισοδήματος για τις δ.ε. είναι 5%.
- (στ) Τα μερίσματα που καταβάλλονται από τη δ.ε. απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου.

Δ.2. Ιδιωτικοποιήσεις

Ο Νόμος περί κρατικής περιουσίας (Law of Georgia on State Property) συνιστά την βασική πηγή πληροφόρησης για τους κανόνες που διέπουν τις ιδιωτικοποιήσεις, καθώς ρυθμίζει τη διαχείριση, διάθεση και μεταβίβαση κρατικής περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης, τις μορφές περιουσιακών στοιχείων προς ιδιωτικοποίηση, τα πρόσωπα που δύναται να συμμετάσχουν στη διαδικασία ιδιωτικοποίησης, τις μορφές ιδιωτικοποίησης, ζητήματα σχετικά με συμφωνίες ιδιωτικοποίησης καθώς και κατάλογο ιστοσελίδων διαδικτυακής δημοπρασίας για ιδιωτικοποίηση κρατικών περιουσιακών στοιχείων².

Υφίστανται ειδικοί κανόνες και περιορισμοί για την **ιδιωτικοποίηση αγροτεμαχίων**. Σύμφωνα με το Νόμο περί Αγροτικής Γης, οι πολίτες Γεωργίας δύναται χωρίς περιορισμούς να κατέχουν αγροτική γη. Οι αλλοδαποί πολίτες δύναται να αποκτήσουν αγροτεμάχιο στη Γεωργία μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις: εάν κληρονομήσουν αγροτεμάχιο ή αν ο αλλοδαπός συνιστά τον κύριο μέτοχο (dominant shareholder) εταιρείας ιδιωτικού δικαίου που θα υλοποιήσει επένδυση σε αγροτική γη βάσει επενδυτικού σχεδίου, το οποίο έχει εγκριθεί από την κυβέρνηση της Γεωργίας.

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα Γεωργίας

Αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας Γεωργίας από διεθνείς οίκους:

Fitch Ratings	BB with negative outlook (Aug. 2020)
Standard&Poor's	BB stable outlook (Aug.2020)
Moody's	Ba2 (2019)

Ομάδα τεχνικών κλιμακίων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) ολοκλήρωσε εξέταση της έβδομης επισκόπησης της πορείας του προγράμματος βάσει της Διευρυμένης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης (Extended Fund Facility), οποία διαπίστωσε ικανοποιητική εκτέλεση του προγράμματος κατά το α' εξάμηνο 2020. Οι Γεωργιανές αρχές και η ομάδα του ΔΝΤ κατέληξαν σε συμφωνία σε επίπεδο τεχνικών κλιμακίων (staff-level agreement), η οποία πρόκειται να τεθεί προς έγκριση από τη διοίκηση του ΔΝΤ και του Εκτελεστικού Συμβουλίου σύντομος ο οποίος προγραμματίζεται για εξέταση αυτής τον προσεχή Δεκέμβριο. Με την ολοκλήρωση έγκρισης της θα διατεθούν στη Γεωργία 79 εκατ. ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων (Special Drawing Rights, οποία αντιστοιχούν σε περίπου 112,1 εκ. δολάρια), ώστε το σύνολο των εκταμιεύσεων για τη Γεωργία στο πλαίσιο του EFF να ανέλθουν σε 406 εκατ. SDR (περίπου 576,4 εκ. δολάρια).

ΔΝΤ αναφέρει σε σχετική ανακοίνωση του ότι η πανδημία του κορωνοϊού είχε σημαντικό αντίκτυπο στην οικονομία της Γεωργίας, με συρρίκνωση ΑΕΠ 5% το 2020 και επιδείνωση του ισοζυγίου πληρωμών εξαιτίας της απώλειας εσόδων από τον τουρισμό. Το έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να διευρυνθεί στο 9,7% του ΑΕΠ το 2020,

² Αναλυτική πληροφόρηση για τις ιδιωτικοποιήσεις στο Enterprise Georgia: 'Investor's Guide to Privatization in Georgia', prepared by MGLaw Office, September 2019, <https://investingorgia.org/en/downloads/useful-guides/investors-handbook-privatization.page>

έναντι 5,4% το 2019. Εντούτοις, οι υψηλές εισροές εμβασμάτων και τα χαμηλότερα επίπεδα εισαγωγών περιόρισαν ως έναν βαθμό τις ανάγκες εξωτερικής χρηματοδότησης και τα ακαθάριστα διεθνή αποθέματα της Γεωργίας παραμένουν σε ικανοποιητικά επίπεδα, χάρη σε αύξηση της παροχής χρηματοδοτικών πόρων από το ΔΝΤ και άλλους διεθνείς δωρητές. Αναμένεται επίσης αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος εξαιτίας των χαμηλότερων φορολογικών εσόδων και των μέτρων δημοσιονομικής στήριξης για τους πληττόμενους από την κρίση.

Η επάνοδος στην ανάπτυξη εκτιμάται το 2021 με ρυθμό 4,3% έναντι προηγούμενης πρόβλεψης 5% εξαιτίας της αβεβαιότητας που σχετίζεται με την περιφερειακή αστάθεια σε Ν.Καύκασο και την εξέλιξη της πανδημίας στη Γεωργία.

ΔΝΤ εκτιμά ότι το έλλειμμα χρηματοδότησης στο ισοζύγιο πληρωμών της Γεωργίας θα ανέλθει σε 1,79 δισεκ. δολ. την διετία 2020-2021 το οποίο θα καλυφθεί τη χρηματοδοτική συνδρομή ΔΝΤ και διεθνείς δωρητές. Το ΔΝΤ προβλέπει ότι το δημόσιο χρέος της Γεωργίας θα ανέλθει σε επίπεδα 62% του ΑΕΠ το 2021.

Το υψηλότερο εξωτερικό χρέος της Γεωργίας, ο χαμηλότερος δείκτης ρευστότητας σε διεθνές επίπεδο και το διευρυμένο διαρθρωτικού χαρακτήρα έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της Γεωργίας, σε σχέση με ομότιμες οικονομίες συνιστούν τις βασικές αδυναμίες του αξιόχρεου της χώρας, και η πανδημία του κορονωϊού έχει αυξήσει τους συναφείς κινδύνους για τη μικρή, ανοιχτή οικονομία της Γεωργίας. Οι συνεχιζόμενοι περιορισμοί στην πλήρη επανέναρξη του τουριστικού τομέα, ο οποίος συνεισφέρει άμεσα σε ποσοστό πάνω από το 11,5% του ΑΕΠ, θα επιβάρυνε περαιτέρω το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών καθώς οι καθαρές ταξιδιωτικές εισπράξεις τροφοδοτούν ως επί το πλείστον το πλεόνασμα του εμπορίου υπηρεσιών της Γεωργίας.

Συναφώς, το παρατεταμένο κύμα της πανδημίας θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά το ισοζύγιο πληρωμών, μέσω της επίδρασης στον τουρισμό, τις εξαγωγές και τις τιμές των βασικών προϊόντων/πρώτων υλών.

Μια τέτοια εξέλιξη –σημειώνει η Παγκόσμια Τράπεζα- θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την μακροχρηματοδοτική σταθερότητα δεδομένου του υψηλού ποσοστού δολαροποίησης της οικονομίας, και ένα ακαθάριστο εξωτερικό χρέος πάνω από 100% του ΑΕΠ. Η αποπληρωμή των ευρωομολογιών (Eurobond) 500 εκ. δολ. η οποία λήγει τον Απρίλιο του 2021, δημιουργεί κάποιο κίνδυνο αναχρηματοδότησης του χρέους σε περίπτωση που οι όροι των χρηματαγορών αυστηροποιηθούν περαιτέρω. Η πρόσβαση σε ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης από τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς εν μέρει μετριάζουν τους κινδύνους. Πέρα από την πανδημία COVID-19, ουσιαστικοί οινεί δημοσιονομικοί κίνδυνοι προέρχονται από τις Γ/κρατικές επιχειρήσεις και τις συμβάσεις προμήθειας ενέργειας που παρέχουν κρατικές εγγυήσεις για την αγορά της πλεονάζουσας ηλεκτρικής ενέργειας.

Σύμφωνα με τον οίκο Fitch, η ικανότητα κάλυψης των χρηματοδοτικών αναγκών της Γεωργίας για το 2020 αντανάκλα την ισχυρή υποστήριξη που απολαμβάνει από τους επίσημους πιστωτές, γεγονός που έχει συντελέσει σε μείωση του κινδύνου αναχρηματοδότησης του χρέους καθώς και στη διατήρηση των συναλλαγματικών αποθεμάτων, εντούτοις το υψηλό καθαρό εξωτερικό της χρέος παραμένει βασική αδυναμία αξιολόγησης του αξιόχρεου της χώρας.

Οι κύριοι κίνδυνοι για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Γεωργίας³ προέρχονται με την αβεβαιότητα ως προς τη διάρκεια και τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 για την εγχώρια οικονομία. Εάν η επιδημιολογική κατάσταση επιδεινωθεί στην περιοχή οι προσδοκίες σχετικά με την οικονομική ανάκαμψη θα αναθεωρηθούν επί τα χείρω, εξέλιξη που θα μπορούσε να προκαλέσει περαιτέρω αύξηση στο ασφάλιστρο κινδύνου χώρας και εκροή κεφαλαίων με άσκηση καθοδικών πιέσεων στην ισοτιμία του λάρι.

Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ

Παρατίθεται κατάλογος ιστότοπων πληροφόρησης για τρέχοντες διαγωνισμούς για έργα υποδομών στη Γεωργία:

1. Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Υποδομών-	http://mrdi.omedialab.com/en/tenders Περιλαμβάνει links στους ιστότοπους δημόσιων διαγωνισμών που διενεργούν επιμέρους οργανισμοί μεταξύ άλλων: -Municipal Development Fund -Roads Department of Georgia -Solid Waste Management of Georgia
2. State Procurement Agency	https://tenders.procurement.gov.ge/login.php?lang=en
3. EBRD	https://www.ebrd.com/work-with-us/procurement/notices.html?1=1&filterCountry=Georgia&filterContract=Project%20goods,%20works%20general%20procurement%20notices
4. European Investment Bank	https://www.eib.org/en/projects/index.htm
5. World Bank	http://projects.worldbank.org/search?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=GE
6. UNDP	http://procurement-notices.undp.org/search.cfm [Search: GEORGIA] http://www.ge.undp.org/content/georgia/en/home/projects.html
7. Municipal Development Fund of Georgia	http://mdf.org.ge/?site-lang=en&site-path=tenders/current_tenders/

³ National Bank of Georgia: 'Financial Stability Report 2020', <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=351&lng=eng>

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Αν και η **αγορά της Γεωργίας** είναι μια μικρή καταναλωτική αγορά (3,7 εκ. πληθυσμός) με περιορισμένο κατά κεφαλή ΑΕΠ (κατά κεφαλήν ΑΕΠ USD=4.763USD το 2019 με βάση στοιχεία της Geostat), εντούτοις, παρουσιάζει αξιόλογες προοπτικές για αύξηση μεριδίου διάθεσης ελληνικών εξαγωγών προϊόντων/ υπηρεσιών ιδίως λόγω:

Α. φιλελευθεροποιημένου καθεστώσ πρόσβασης στην αγορά για προϊόντα προέλευσης ΕΕ. Σημαντική στο πλαίσιο αυτό είναι η Συμφωνία Σύνδεσης στις 27/6/2014, η οποία τέθηκε σε ισχύ από 1ης Ιουλίου 2016. Η συμφωνία θεσπίζει ένα προτιμησιακό εμπορικό καθεστώς (τον Εμβαθυμένο και Ολοκληρωμένο Χώρο Ελεύθερου Εμπορίου, Deep and Comprehensive Free Trade Area– DCFTA), το οποίο ενισχύει την αμοιβαία πρόσβαση ΕΕ και Γεωργίας στις εκατέρωθεν αγορές τους.

Β. του ότι εξελίσσεται σε **διαμετακομιστικό κέντρο στην ευρύτερη περιοχή και δύναται αποτελέσει «εφαλτήριο» για οικονομική είσοδο και σε άλλες αγορές Ν. Καυκάσου- Κεντρικής Ασίας** (Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, ενδεχόμενως, δε, κ.α. χώρες λχ Καζακστάν). Σημειωτέον, από 1/1/2018 τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου της Γεωργίας με την Κίνα.

Συνεπώς, θα πρέπει να σταθμιστεί η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της εδώ αγοράς από τις ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις στους κλάδους τροφίμων, αγροτικών τεχνολογιών, περιβαλλοντικής διαχείρισης, κατασκευών, με σκοπό την ανάπτυξη των δικτύων τους διανομής/ προώθησης και logistics στον ευρύτερο Ν.Καύκασο (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν), αλλά και τις χώρες της Κεντρικής Ασίας (Καζακστάν, Ουζμπεκιστάν) οποίες γνωρίζουν δυναμική ανάπτυξη.

Γ. Περιθώρια τοποθέτησης ελληνικών προϊόντων στη Γεωργία, λαμβανομένου υπόψη ασφαλώς του υφιστάμενου ανταγωνισμού στην αγορά υφίσταται στις εξής κατηγορίες προϊόντων:

Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών

Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση
(α) Αγροτικών προϊόντων/ τροφίμων:	εξαγωγές <u>ελαιολάδου</u> , <u>νωπών & κατεψυγμένων ιχθυηρών</u> , <u>τυροκομικών</u> , <u>σνακ</u> (μπισκότα, υγιεινά σνάκ αποξηραμένα σύκα). Ήδη στη γεωργιανή αγορά έχει επιτευχθεί η είσοδος νέων ελληνικών προϊόντων διατροφής (όσπρια, ΠΟΠ ελαιόλαδο).

(β) Ιατροφαρμακευτικών:	Φάρμακα-φαρμακευτικά είδη (κωδ. 3004, 3006). Στα ιατροφαρμακευτικά υφίστανται αξιόλογα περιθώρια ανάπτυξης της αγοράς τους στη Γεωργία: Η καταναλωτική δαπάνη για φαρμακευτικά παρουσιάζει σταδιακή αύξηση σε συνάρτηση με την άνοδο του εισοδηματικού επιπέδου και του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό, οι καταναλωτές στρέφονται όλο και περισσότερο και στα καλλυντικά με φυτικά/φυσικά συστατικά , γεγονός που δημιουργεί ευκαιρίες και για τα Ελληνικά φυτικά καλλυντικά. Σημειωτέον, ότι στα δερμοκαλλυντικά, προϊόντα φροντίδας/ προσωπικής υγιεινής ελληνικά προϊόντα (FreshLine, Septona) έχουν ήδη διαμορφώσει ένα μερίδιο αγοράς.
(γ) Δομικών υλικών:	Ανελκυστήρες, προϊόντα αλουμινίου, τεχνουργήματα σιδήρου/χάλυβα, ηλεκτροτεχνικός εξοπλισμός. Με την έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα στη χώρα, υπάρχουν περιθώρια διάθεσης για τις ελληνικές εξαγωγές χρωμάτων, ειδών στεγανοποίησης (λχ οικολογικά, με υψηλά standard), προϊόντων σιδήρου, καθώς και ειδών υγιεινής.

Για τη συγκρότηση ενός μεριδίου αγοράς των ελληνικών προϊόντων στους ανωτέρω αναφερόμενους κλάδους, οι ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν αφενός

(i) να σταθμίσουν τον υφιστάμενο ανταγωνισμό στην Γεωργιανή αγορά από υφιστάμενους σημαντικούς προμηθευτές, ήτοι Τουρκία (δομικά υλικά και κατασκευαστικές υπηρεσίες), ελαιοκομικά (Ιταλία, Ισπανία).

(ii) αφετέρου να ενοποιήσουν, κατά το δυνατό, την εξαγωγική προσπάθεια μέσω των κλαδικών επιχειρηματικών ενώσεων τους ή συστάδων επιχειρήσεων,

προκειμένου να δημιουργήσουν ευχερέστερες προϋποθέσεις «διείσδυσης» ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών με αξιώσεις (ποσότητα, ανταγωνιστικές τιμές, ποιοτικά χαρακτηριστικά προϊόντων έναντι ανταγωνισμού) στην εδώ αγορά, αλλά και με εφελτήριο την γεωργιανή αγορά να πετύχουν είσοδο σε γειτονικές αγορές Ν.Καυκάσου.

Τομείς ενδιαφέροντος για ανάπτυξη ελληνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας στην εδώ αγορά συνιστούν επίσης:

(i) Ο τομέας της γεωργίας/ανάπτυξης της υπαίθρου, ο εκσυγχρονισμός συνιστά επείγουσα προτεραιότητα από εδώ πλευράς για βελτίωση των εξαγωγικών της δυνατοτήτων και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, και ήδη «τρέχουν» προγράμματα ΕΕ (ENPARD), FAO προς αυτή την κατεύθυνση: Τυποποίηση και προώθηση αγροτικών προϊόντων, ασφάλεια και ποιότητα τροφίμων, εκπλήρωση προτύπων φυτοϋγείας και κτηνιατρικής υγείας, όπως και η προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων, παροχή αγροτοτεχνολογικού εξοπλισμού συνιστούν τομείς που υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης ελληνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας.

(ii) Ο τομέας της ενεργειακής αποδοτικότητας και της περιβαλλοντικής προστασίας στους οποίους η Γεωργία πρέπει να προχωρήσει: Ενεργειακή αποδοτικότητα με εφαρμογές πέραν του τομέα κτιριακών υποδομών και στον τομέα της μεταποίησης, διαχείριση αποβλήτων, καθώς και «πράσινη διαχείριση» στον τομέα των ναυτιλιακών μεταφορών (συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης λιμένων, ασφάλεια στις θαλάσσιες μεταφορές, ενέργεια και εναλλακτικά καύσιμα στις ναυτιλιακές μεταφορές και τις λιμενικές λειτουργίες.

(iii) Επιχειρηματική ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων: παροχή συμβουλευτικής σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε θέματα τυποποίησης, πιστοποίησης και marketing. Άλλωστε και το πρόγραμμα EU4Business προβλέπει παροχή τεχνικής βοήθειας προς Γεωργιανές ΜΜΕ στους εν λόγω τομείς.

(iv) Η έρευνα και καινοτομία με έμφαση στην καλύτερη αξιοποίηση των προγραμμάτων συνεργασίας ΕΕ, όπως το HORIZON 2020 που η Γεωργία συμμετέχει.

(v) Διερεύνηση δυνατοτήτων συνεργασίας για ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού λχ οινοτουρισμός, προσκυνηματικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός.

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

1. Ελληνικές Αρχές

Ελληνική Πρεσβεία	Τηλ: + 995 32 2914970 - 74	gremb.tbi@mfa.gr
Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας	Τηλ: + 995 32 2942858	ecocom-tbilisi@mfa.gr
Προξενικό Γραφείο	Τηλ: + 995 32 2938981, 2941224	grcon.tbi@mfa.gr

2. Αρχές Γεωργίας

Πλήρης Κατάλογος των Υπουργείων της Γεωργίας από την ιστοσελίδα της Κυβέρνησης:
http://www.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=124

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια/ Επιχειρηματικοί Σύνδεσμοι

Georgian Chamber of Commerce and Industry	Τηλ: + 995 32 2694747	www.gcci.ge
EU-Georgia Business Council	Τηλ. +995 32 290 36 91	http://eugbc.net/
European Business Association Georgia	τηλ. +995 599 25 66 55	http://www.eba.ge/en
Business Association of Georgia	τηλ. +995 32 2 202-215	https://bag.ge/en/home
International Chamber of Commerce – Georgia	Τηλ: +995 32 298 81 76	www.icc.ge
Adjara Chamber of Commerce and Industry	Τηλ: + 995 422 272841	www.acci.ge

4. Τράπεζες

National Bank of Georgia	Τηλ: +995 32 240 6120	www.nbg.gov.ge/
---------------------------------	-----------------------	--

Αναλυτική κατάσταση των εμπορικών τραπεζών που δραστηριοποιούνται στη Γεωργία είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Γεωργίας:

<https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=403&lng=eng>

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

Expo Georgia	Τηλ: + 995 32 2341100	www.expogeorgia.ge
Geonet Expo (Expo Batumi)	Τηλ: + 995 597 46 88 56	www.expobatumi.ge

6. Ξενοδοχεία

The Biltmore Hotel Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2727272	www.millenniumhotels.com
Radisson Blu Iveria Hotel Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2402200	www.radissonblu.com

Tbilisi Marriott Hotel	Τηλ: + 995 32 2779200	www.marriott.com
Courtyard Marriott Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2779100	www.marriott.com
Hotels & Preference Hualing Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2505025	www.hotelspreference.ge
Hotel Ambadori	Τηλ: + 995 32 2439494	www.ambadori.com
Holiday Inn Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2300099	https://www.holidayinn.com/hotels/gb/en/reservation
Sheraton Batumi	Τηλ: +995 422 229000	https://www.marriott.com/hotels/travel/bussi-sheraton-batumi-hotel/
Hilton Batumi	Τηλ: + 995 422 222299	https://www3.hilton.com/en/hotels/georgia/hilton-batumi-BUSBTHI/

7. Διπλωματικές Αποστολές

Επίσημος Κατάλογος Διπλωματικών Αποστολών στην Τιφλίδα του Υπουργείου Εξωτερικών της Γεωργίας:

<https://mfa.gov.ge/MainNav/EmbassiesRepresentations/ForeignEmbassiesMissionsGeorgia.aspx>

8. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ & ΑΛΛΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Enterprise Georgia	Τηλ: + 995 32 2960010	www.enterprisegeorgia.gov.ge
Invest in Batumi	τηλ. + 995 (422) 27-35-10	https://investinbatumi.ge/
Invest in Georgia	Τηλ: +995 322 960 010 (1663)	http://investingorgia.org/en/georgia/taxation
Revenue Service of Georgia	Τηλ: + 995 32 2299299	www.rs.ge
State Procurement Agency	Τηλ: + 995 32 248 48 22	www.procurement.gov.ge
National Statistics Office of Georgia	Τηλ: + 995 32 2367210	www.geostat.ge
National Accreditation Center	Τηλ: + 995 32 2192233	www.gac.gov.ge
National Agency for Public Registry	Τηλ: + 995 32 2405405	http://www.napr.gov.ge/
National Intellectual Property Center SAKPATENTI	Τηλ: + 995 32 2252533	www.sakpatenti.org.ge

9. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Newspaper Caucasus Business Week	www.cbw.ge
Newspaper The Messenger	www.messenger.com.ge
News Portal Agenda	www.agenda.ge
News Portal Georgia Today	www.georgiatoday.ge
Business Portal Investor	www.investor.ge